

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O. Vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeleten

Megjelen a lap hetenként négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STERN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, mártius 2-án, 1861.

(D) A tegnapi számunkban egy cikksorozatot kezdtünk el teendők körül; de éppen akkor, midőn az világot látott, hozták meg a lapok a február 26-iki nyílt parancsot, a mely minden kedvünket elvette attól, hogy alkotmányos teendők elméletét folytassuk, míg ki nem épüljük megdöbbenésünket.

A január 16-diki királyi leiratban, mely a megyékhez volt intézve, habár e leirat szigorú és fenyegető hangja miatt a megyékben roppant resensust csinált, s alapos és kemény feliratokra szolgált okul; mégis volt abban a mi alkotmányos reményeinket nem hangolta le, sőt fokozta, a mennyiben ama leirat végén tisztán kimondatott, hogy az uralkodó ezéjla a magyar alkotmány teljes visszaállítása.

Hat hétig éltünk ez álomban, s már mi is habár még megyeink nem rendezettek, végig játszottuk képzetünkben az „alkotmányos-féle” játékot, osztogattuk egymás közt a hivatalokat, követségeket, talán készülgetünk a mennydörgő oratiókra a megnyitandó maréchalison, s im a restitutio in integrum alkotmányos elméletét egyszerre az oct. 20-iki diploma s a febr. 26-iki cs. nyíltparancs keresztüze közé látjuk szorítva.

Ezen cs. nyíltparancs pénzügyet, hadügyet, kereskedelmet: szinte mindent a mi egy autonómikus és alkotmányos királyság lényegesebb joga, elvesz mi tőlünk, és a birodalmi tanács jogai közé helyezi át, hol a magyar királyság, mely a birodalom felét teszi, alig egy negyed részben lenne képviselve, és pedig csak is az alsó táblán, mert az urak házában oly cathgoriák vannak felállítva, melyekben a magyar intézvények alapján fejlett magyar olygarchia is igen vékonyan lehetne képviselve.

Lényeges ezen nyíltparancsban az, hogy a birodalmi tanács a tartományok országgyűlései által választott tagokból lesz összeállítva; ha azonban ő felségének nem lesz szándékában valamikor országgyűlést hívni össze, akkor választani fognak birodalmi tanácsosokat az illető nemzetiségek vagy városok, a kiket e részben a kormány megállítand.

Magyarország és Erdély e szerint teljesen egy lábra lesz téve az uralkodóház által hűbéri joggal birt örökös tartományokkal; s a mi alkotmányunk romjaiból megmarad, az csak annyi, hogy bennszülöttek hivataloskodjanak; kiknek fizetésökről gondoskodjanak a megyék keblől pénztáraikból; de az ország adja meg a birodalom tanácsa által reárovandó adót, melyből a birodalom kereskedelme (a mi a magyarnak nincs) pénzügye, s hadereje, a nem felelős kormány czéljai szerint gyámolittassék s felhasználassék.

Erdélyt ha külön képzeljük is, törvényes uralkodónk inauguratioja csak az által történt, hogy a Leopoldi oklevél királyi hitlevele mellett kiadá s megerősíté, ezt kiadni s megerősíteni csak azután levén joga és kötelessége, mintán magyar királylyá koronáztatott.

Ezen költévé 12-dik pontjában tisztán ki van mondva, hogy Erdély béke idején ad ötvenezer tallér adót, háboru idején pedig négyszáz ezer német forintot; de ott van ezen felül, hogy ez adó kivételének s fölszedésének eszközölése kizárólag az ország rendeit illeti, s a császári kormánynak ezzel semmi köze sem volt. A 13-dik pontjában határozottan kötelezték mindig magukat az inaugurált uralkodók, hogy adókat (datias) s más ez országban szokatlan huzavonákat be nem hoznak, a vámkokat s harminczadokat nem nevelik.

Habár ezen diplomára uralkodóink 1848-ig mindig megesküdtek, mi nem tartottuk szorosan magunkat ahoz oly tárgyakban, melyekben az idő tőlünk több kötelességet igényelt; s az 50,000 tallér helyett három milliónyi adót fizettünk a mult évtizedekben; de hogy mit tesz az adórólí határozat az ország kezéből kivenni, azt bebizonyítá ez évtized, mikor adónk tizenhárom millió forintnyira emeltetett fel, oly miniszterium terve nyomán, mely ez irtózatoss adóemeléssel mellett is az osztrák császárságot a legcsüggesztőbb adósságokba merítette.

A Leopoldi költével s az 1790/1-ki t-czikkek, valamint „számtalan régi törvényeink biztosíták azt, hogy adójáról, katonájáról az ország rendelkezék, valamint azt, hogy Erdély nem fog „ad normam aliarum provinciarum,” hanem csakis „juxta leges et constitutiones proprias” kormányoztatni; az 1848-ki egyesülési törvénytől fogva pedig Erdély Magyarországra beolvastatván, egyszerre azon magyar törvényhozás osztályossá lett, mely évről évre országgyűlésein ajánlja meg az adót és katonát, s melynek pénzeről s véreéről szintén nem rendelkezhetik az örökös tartományok semminémű miniszteriuma és képviselote.

Vagy pedig ha rendelkezik, akkor nem áll, hogy a magyar constitutio vissza van állítva, akkor többé árnyék alkotmányosságunkat nem történelmi jogunknak, nem a magyar királyság szent és sértetlen alkotmányának; hanem az uralkodói kegyelemnek tulajdoníthatjuk. Akkor többé az alkotmány nem jog reánk nézve, hanem mint meghódított népek iránti kegyelem tekinthető.

E között pedig és a június 16-diki leiratban ígért tejjés visszaállítás között igen lényeges jogi különbség van.

Hogy mi lesz már e kérdésből? mi erre nem tudunk felelni. Annyi tény, hogy a bécsi kormányzás ott áll a hol a megővített államtanács korában állott, a magyar királyság pedig szent és sértetlen jogaihoz tartja magát. A távolság megmérhetetlen, s a magyar alkotmányos érzésük győzedelme elébe roppant akadályok gördítvék.

Hazánkban a császári manifestum vételével mindenki elkeseredett arccsal kérdezi: mit tegyünk már? Mi csak annyit felelhetünk: várjuk be az országgyűlést, egyedül az illetékes tere a transactionak.

A „Wiener Zeitung” febr. 27-diki száma a következő legfelsőbb kibocsátványokat hozza:

Mi Ferenc József, Isten kegyelméből ausztriai császár, Magyar- és Csehország, Lombardia és Velence, Dalmát, Horvátország, Szlavonia, Galiczia, Lodomeria és Illyria király, jeruzsálemi király sat., Ausztria főhercege, toskanai és krakkói nagy herceg, Lotharingia, Salzburg, Stíria, Karinthia, Krain és Bukovina hercege; Erdély nagy fejedelme, morvai ögróf; Felső- és Alsó-Szilezia, Modena, Parma, Piazenza és Gvastalla, ugy szinte Auschwitz és Zator, Teschen és Friéul, Ragusa és Zara hercege; Habsburg, Tirol, Kyburg, Görz és Gradiska hercege; brixeni és trienti herceg; felső és alsó lausitzi és istriai ögróf; hohenebsi, feldkirchi, bregenzi, sonnenbergi gróf; Triest, Cattaro és a wind szélek ura; a szerb vajdaság nagy vajdája sat. sat.

Mintán mi, 1860 oct. 20-án a monarchia államjogi viszonyainak szabályozása végett kibocsátott diplománkban, a pragmatica sanctio alapján és teljes hatalmunk erejénél fogva, önmagunk és uralkodásbani törvényes utódaink számára szolgálólandó zsinormértékül jónak láttuk azt határozni és rendelni, hogy a törvények hozatalára, megváltoztatására és megszüntetésére való jog csupán az országgyűlések, s illetőleg a birodalmi tanács közreműködése mellett fog gyakoroltatni; s megfontolván, hogy ezen jognak, mielőtt életbe léptetnék, határozott rendtartásra és kiviteli formára van szüksége, miniszteri tanácsunk meghallgatása után kijelentjük, rendelkezünk és hirdetjük:

I. A birodalom képviselésére hivatott birodalmi tanács szerkezetére, és 1860 oct. 20-iki diplománkban annak számára föntartott azon jogra vonatkozólag, hogy a törvényhozásban közreműködjék, megerősítjük a birodalmi s képviselotei mellett törvényt, s azt ennel királyságaink és országaink összeségére nézve állam-alaptörvényvel ruházzuk föl.

II. Magyarország, Horvát- és Tótország királyságainkban, valamint Erdély nagyfejedelemségünkben, a korábbi országos alkotmányoknak említett diplománkkal egybehangzólag és az abban megállapított határokon belüli visszaállításra végett, 1860 oct. 20-iki kéziratunk által a kellő intézkedéseket már megtettük.

III. Királyságaink: Csehország, Dalmácia, Galiczia és Lodomeria számára Auschwitz és Zator hercegségeivel és a krakkói nagyhercegséggel együtt; főhercegségeink: az Enns aluli és föltuli Ausztria; hercegségeink: Krain és Bukovina; ögrófságaink: Morvaország; hercegségünk: felső és alsó Szilezia; ögrófságunk: Istria számára Görz és Gradiska hercege; ögrófságunk: Triest várossal és területével, ugyszint Vorarlberg területünk számára.

Hogy ezen királyságok és országok hű rendelneik jogai és szabadságai a jelenkor viszonyaihoz és szükségleteihez képest kifejlesztessenek, átalakíttassanak s az összmo-

narchia érdekeivel összhangzásba hozassanak, jónak láttuk a mellékelt országos rendtartásokat és választói rendszabályokat helybenhagyni, s azok mindenikét az illető országra nézve állam-alaptörvény erejével ruházni föl.

Mindazáltal, miután dalmátiai királyságunknak Horvátország és slavonai királyságainkhoz való államjogi helyzete iránt még véglegesen nem határoztunk, tehát a dalmátiai királyságunk számára kibocsátott Landesordnungt ezuttal meg teljesen nem léphet hatályba.

IV. Hogy az 1860. oct. 20-diki patenseinkkel Stíria, Karinthia és Salzburg hercegségeink, valamint Tirol hercegeit grófságunk számára kibocsátott statutumokat azon határozományokkal összhangzásba hozzuk, melyek a mai nap általunk megerősített Landesordnungokba elvileg föl vannak véve; hogy továbbá az elől említett országok országos képviseloteit is részeltessük azon terjedtebb jogosítványokban, a melyeket a többi koronaországok képviselőinek megadni magunkat indítva éreztük; hogy végre 1861 január 5-kén a választási jog iránt kibocsátott rendeleteink Stíriában, Karinthiában, Salzburgban és Tirolban szinte egyiránt életbe léptessük: a már kibocsátott országos statutumokat bővítőleg és módosítólag a mellékelt új Landesordnungokat Stíria, Karinthia, Salzburg és Tirol számára helybenhagyni döknek találtuk.

V. Midőn Lombard-Velence királyságunkat illetőleg államminiszterünket ezuttal megbizzuk, hogy alkalmas időponthoz, egy hasonló elveken nyugvó országos alkotmányt terjesszen elénk: addig is a nevezett királyság congregatiót, mint annak ez idő szerint fönnálló képviselotét azon joggal ruháztuk föl, hogy a megszabott tagszámot a birodalmi tanácsba ök küldjék.

VI. Mintán már részint a már előbb kibocsátott alaptörvények, részint az ismét életbeléptetett, részint az új alaptörvények által létrejött alkotmányok által birodalmunk államjogi viszonyainak alapja megvetetett, különösen pedig népeink képviselotei összeállításától (geglediert) s törvényhozában való részvételük rendezetett: mi ennel ezen alaptörvények egész somáját, mint birodalmunk alkotmányát, kihirdetjük, a Mindenható segítségével ezeket az ezuttal tinpélyesen kibírdetett és esküvel fogadott szabályokat nemcsak magunk megszeghetetlenül követni és megtartani akarjuk és fogjuk, hanem uralkodásbani utódainkat is kötelezzük, hogy azokat megszeghetetlenül kövessék és tartásák meg, s ezt trónra léptük alkalmával, az ez iránt kibocsátandó manifestumban esküvel is fogadják. Egyszersmind kijelentjük azon szilárd határozatunkat, hogy azokat egész császári hatalmunkkal minden megtámadás ellen védendjük, s arra ügyelendünk, hogy azokat mindenki kövesse és megtartsa.

VII. Parancsoljuk, hogy ezen patens, a birodalmi és országos képviselot iránt ezzel kibírdetett állam-alaptörvényekkel császári diplomák alakjában adatván ki, házi, udvari és álladalmi levéltárunkban, valamint annak idejében a birodalmi képviselotról szóló alaptörvény a mindenik ország számára szánt külön alaptörvényekkel együtt királyságaink és országaink levéltáraiba tétessenek le és őriztessenek meg.

Kelt fő- és székvárosunkban, Bécsben, febr. 26-dikán, 1861. Uralkodásunk 13-dik évében.

Ferenc József s. k.

Rainer főherceg m. k.

Reichberg m. k., Meeséry m. k., Degenfeld m. k.,

Schmerling m. k., Lasser m. k., Széchen m. k.,

Plener m. k., Wickenburg m. k., Pratobevera m. k.

Legfelsőbb rendeletre

Rasonnet m. k.

Alaptörvény, a birodalmi képviselotet illetőleg.

1. §. A birodalom képviselésére a birodalmi tanács van hivatva. A birodalmi tanács urak házából és követek házából áll.

2. §. Az urak házában tagjai születésüknél fogva a császáriházzal nagykoru főhercegei.

3. §. Az urak házában örökösödési tagjai azon belföldi, nagy birtokuknál fogva kitünő nemesi családok, melyeket a császár örökös birodalmi tanácsosi méltósággal ruház föl.

4. §. Az urak házában tagjai magas egyházi méltóságuknál fogva az érsekek mindnyájan s azon püspökök, a kiket hercegi rang illet.

5. §. A császár föntartja magának, hogy kitünő férfiakat, a kik az állam, egyház, tudomány és művészet körül érdemeket szereztek, élethossziglan az urak háza tagjaivá nevezhessen.

6. §. A követek házába választás útján háromszáz negyvenhárom tag küldetik, és pedig az egyes országok és tartományokra nézve a következő módon megállapított számban: Magyarországból 85, Csehországból 54, a lombard-velencei királyságból 20, Dalmátországból 5, Horvátország és Slavonia 9, Galiczia és Lodomeria, Auschwitz és Zator hercegségeivel és Krakkó nagyhercegséggel 38, Alsó Ausztria nagyhercegség 18, Felső-Ausztria 10, Salzburg hercegség 3, stájerországi hercegség 13, Karinthia 5, Krajna 6, Bukovina 5, erdélyi nagyfejedelemség 26 (huszonhat), Morva ögrófság 22, Felső- és Alsó Sziléziai hercegség 6, Tirol és Vorarlberg 12, Istria, Görz és Gradiskával s Triesttel és területével 6.

7. §. A tagok minden egyes országra nézve megszabott számát egyenes szavazattal az illető országgyűlés küldi. A választás általános szavazatbábsággal oly módon történik, hogy az országos statutumok szerint bizonyos te-

rületekre, városokra, testületekre eső száma a képviselőház tagjainak ugyanazon területek, városok és testületek országgyűlési tagjaiból választassék. „A császár fönttartja a magának a választásnak közvetlen a területet, városok és testületek által leendő végrehajtását elrendelni, ha rendkívüli körülmények jönek közbe, melyek miatt valamely országgyűlés nem gyakorolhatja a követküldést a követi házba.”

8. §. A császár nevezi ki az elnököket és alelnököket mindenik ház tagjaiból. A többi tisztviselőit mindenik ház maga választja.

9. §. A birodalmi tanácsot a császár minden évben egybehívja.

10. §. Az összes birodalmi tanács hatásköre az 1860. oct. 20-ki diploma II. cikkje szerint mindazon törvényhozási tárgyakra kiterjed, melyek oly jogokra, kötelezésekre és érdekekre vonatkoznak, a melyek minden országgal és tartományokkal közösek.

Ilyenek névszerint: a) mindazon ügyek, melyek a katonai szolgálat módjára és rendezésére vonatkoznak; b) mindazon ügyek, melyek a pénz, hitel- és bankügyre, vámokra és kereskedelmi dolgokra, s a posta-, vasút- és telegráfügy alapelveire vonatkoznak; c) általában minden birodalmi pénzügy; különösen az államháztartás költségvetése, az állami számadások s pénzügykezelések eredményeinek vizsgálata, új államköölcsön, a létező államadók konvertálása, az ingatlan államvagyon eladása, megterhelése, új adók sat. behozatala. Az adók s más illetékek a jelen törvények szerint szedethetnek be, míg alkotmányos uton nem történik azokra nézve változás. Az államadók a birodalmi tanács ellenőrsége alá van helyezve.

11. §. A törvényhozás azon tárgyai, melyek — a magyar korona országain kívül — minden országgal közösek, az 1860. oct. 20-ki diploma III. cikkelye szerint a birodalmi tanács alkotmányos tagjait illetik, a magyar korona országai közül tagok kizárásával. Ezen szorosabb értelemben vett birodalmi tanácsot képviselő országoknak határozottan föl nem tartattak. Ugyanez áll az egyes országgyűléseknek föntra tott olyan tárgyakra nézve, melyeknek közös tárgyalását az illető országgyűlés indítványozza. Ha a szorosabb értelemben állami tanács illetőségi összehívására jő a közös törvényhozási tárgyakra nézve az egyes országgyűlések illetőségével, az ily kétes eseteket a császár dönti el a birodalmi tanács indítványára.

12. §. A törvényjavaslatok mint kormány előterjesztések jönek a birodalmi tanács elé. Ennek is joga van, a hatáskörébe tartozó (10. és 11. §§) tárgyakban törvényeket javasolni. Minden ily törvényekhez mindkét ház megegyezése és a császár szentesítése kívántatik.

13. §. Ha olyankor, midőn a bir. tanács nincs egybeülve, valamely annak hatáskörét illető intézkedést kell sürgősen tenni, a miniszterium köteles a következő államtanácsnak elébe terjeszteni intézkedése okait és eredményeit.

14. §. Az összes és illetőleg a szikebb államtanács határozata érvényességére minden házban a jelenlévők abszolút szavazattöbbsége szükséges. Oly indítványokra nézve, melyek az alaptörvény változtatásokat javasolnak, a szavazatoknak legalább kétharmad része kívántatik mind a két házban.

15. §. A követek háza tagjai választóiktól utasításokat nem fogadhatnak el.

16. §. Minden tagja a bir. tanácsnak csak személyesen gyakorolhatja szavazatát.

17. §. Valamely országból a bir. tanácsba küldött tagoknak tiszte az új országgyűlés összejövetelével megszűnik. Azonban ismét megválaszthatók. A meghalt, vagy másoként tartósan akadályozott tag helyett új választatik.

18. §. A bir. tanács elhalasztása, valamint a követek háza feloszlatása, a császár rendelete által történik. A feloszlatás esetében, a 7. §. szerint új választásnak van helye.

19. §. A miniszterek, udvari kancellárok és a központi államok főnökei jogosítva vannak minden tanácskozásban részt venni s személyesen vagy küldötteik által felolvasni előterjesztéseiket. Kívánatukra mindenkor meghallgatandók. Azonban szavazattal csak úgy bírnak, ha valamelyik ház tagjai.

20. §. A bir. tanács mindkét háza nyilvánosan tartja üléseit. De mindenik háznak joga van kivételesen megszűritani a nyilvánosságot, ha az elnök s legalább 10 tag kívánja s elhatározhatja a házból eltávolítását a hallgatóknak.

21. §. Az ügyviteli rendet közelebből s a két ház közötti kölcsönös érintkezés szabályait az ügyrend szabályozandja.

„Ine, úgy akar a végzet, hogy I. Lipót óta 1827-ig, tehát 145 év alatt, háromszor kellett az alkotmányosság megszüntetésére vagy mellőzéseért támadt vizályok után, a nemzetnek a trónnal kibékülni; de a kibékülés soha sem történt más alapon, mint a törvényesség teljes visszaállításának alapján; még pedig az adó, és hadügy feletti alkotmányos jogok elismerése és újbóli kinyilatkoztatása mellett.”

Vajjon, minő hatást fog gyakorolni a szent-Isván koronájának védelme alatt élő népekre, a birodalmi tanács szervezése, s az egész adó s azzal együtt a dolog természeténél fogva az egész hadügynek Corpus jurisunkból kitörése?

Nyolczszáz év óta a magyar nemzet az aranybulla egyik pontján kívül semmi közjogi biztosítékáról nem mondott le, s minden egyoldalul megszüntetett jogát újra föl tudta léleszteni, és képes vala az uralkodó iránti tisztelettel párosítani alkotmányának egészen a bálványzással határos imádását.

Ily mult és ily hangulat mellett, ugyan mit remélünk, mit várunk, mitől tartunk, midőn most oly szervezet áll előttünk, mely századok által szentesített alkotmányunk sar-

kalatos jogait magának követeli, azért, hogy a rendszerben helye és az életben szerepe lehessen.

A fejezárvári értekezlet II. ülése, febr. 12. (Foly. és vége.) — Róth Pál. Sajnálja, hogy nem jó román, s tüzékes száfolatot nem hozhat. Mutogatni kívánja, hogy a 48-diki törvények a románokat bevették az alkotmány sánczaiba, s tőlük függ abba belépni. Schmidt K. azon megjegyzésére, miszerint a 48-ki törvényeknek gyenge oldalai vannak, feleli: hogy a magyarhoni országgyűlés megyei képviselőkből áll, s rajtuk áll fenntartani vagy elvetni a municipiumot; s midőn a magyar nemzet saját municipalis életét védeni fogja, védeni fogja egyszersmind a szász nemzetét is. Magyarhonról, mely a korszellem kívánalmait mindig megértette, fel kell tenni, hogy most a vallás és nemzetiség kérdését is kellőn fogja megoldani. Sulutz érsek azon megjegyzésére, hogy a román nemzet a 48-ki törvények alkotására nem folyt be, felelt, mikép Belsőszolnok-megyében igen sok az oláh nemes, s azok a 48-ki törvények alkotására befolytak, s azért mégis románoknak maradtak; s felkéri a román egyházi főnököket, hirdessék a Krisztus tanát, a szeretetet s boldog lesz a haza; értessek meg a néppel az alkotmányos szabadság előnyeit: s szabad lesz a nép. Schmidtnek a constitutionalismus feletti megkülönböztetésére azt mondja: ő más constitutionalismust nem ismer, mint a törvényhez ragaszkodást, azon túl csak absolutismus van és forradalom. Pártolja Haynaldot.

Trausch: Schmidt véleményét pártolja azon különbséggel, hogy az általa ajánlott projectum, vagy más ennek szellemében alkotott választási törvény szerint a magyarországi országgyűlésre küldessenek követek, kik először is az 1848-diki országgyűlést alkotott 20 pontokat revidélik.

Fosztó Ferencz, véleményét mint egyéni nézetét mondja ki ugyan, mindazonáltal, miután az ezen értekezleten kimondott egyes véleményekre valamint egyfelől nagy figyelemmel van a báz, úgy másfelől felsőbb körökben nagy fontossággal bírhatnak, úgy érzi, hogy nagy felelősség hárulhatik rájuk mind a jelenben, mind a jövőben. Felfejtven, miként akár abszolút, akár alkotmányos államban az állam népei és a végrehajtó hatalom között folytonos ellenőrzés levén, az utolsó mindenkor igyekezik az elsőnek jogaiból minél többet ragadni magához: így történt a közelebbi szomorú időkben, hogy a végrehajtó hatalom minden jogokat magához ragadott. Szólok szerint nem lehet tehát egy alkotmányos nemzetnek a közjogi elveket megvetni, a létező törvényeket lábai alól kiragadtatni engedni. Csatlakozik Haynald püspökhöz, gr. T. D. formulázása szerint.

Dunka Pál. (magyarul olvassa) Álljunk-e a törvények mellett vagy új törvényeket projectálunk? ez most a kérdés. Az első Haynald püspök véleménye, mit a magyar és székely tagok pártolnak, a másik a Sulutzé, mit pártol Saguna, s némi módosítással Schmidt. A két vélemény szemben áll egymással, az első alkotmányos, minthogy a 48-ki törvényekre épít; de a más véleménynek is megvan motívuma, mivel az oct. 20-ki patensből indul ki. O egyikhez sem ragaszkodik. Szeretné a kettő közti választást ő felségére bízni. Szavazatával, mint román, Sulutzéhoz csatlakozik.

Ládai Agoston. Kik az aristocraticus szellemű 1847-hez kívánnak ragaszkodni, ám dobják félre a nép szabadságát és a jogegyenlőséget biztosító 48-at; de én, ki azért vagyok ide hivatta, hogy ő felségének mult évi oct. 20-án kelt kegyelmes oklevele alapelvei szerint, az országnak visszaadott alkotmány mikénti fogantatásától egyéni nézetemmel mondom meg, a nép, illetőleg a román nemzet érdekében az 1848-ban törvényes uton érvényességre jutott és csak félre- és egyet nem értes, vagyis balértekek következtében felfüggesztett alkotmány mellett nyilatkozom. — Ő felsége a király, midőn oct. 20-ki diplomájában azt méltóztatott kimondani: miszerint az alkotmányos élet kifejlődését a felségnek kormánya alatt lévő népek érettségétől várja, csekély nézetem szerint, legalább indirecte azt is kimondotta, mikép trónralépte alkalmával a népeket, azon alkotmány élvezésére, melyet dícső eldöde a népeknek adott volt, értelemnek találta, s ezért lett volna kénytelen az alkotmányt felfüggeszteni, — jelenleg tehát, 11: tizenegy szomorú évek lefolyása után, melyek során mindnyájan egyenlően, azaz: mint kiskorunk kormányoztunk; jelenleg, mintán ő felsége kegyelmes királyunk, maga népeit az alkotmányos életre éretteken nyilvánítani méltóztatott, ignorálhatná-e a nép a 48-beli alkotmányt, mely szenvedéseinek véget vetett? Semmit érőknek nyilváníthatná-e azon törvényeket, melyek szolgálatát megszüntették s számára nemcsak szabadságot, hanem jogegyenlőséget is biztosítottak? Vagy csak azért ignorálhatná ezen törvényeket a nép, mert ő azok hozatalában részt nem vett, s mert azok az akkori alkotmány szerint, csak a világosok által hozottak, azon kiváltságosok által, kik elég önzők valának, nem csak szabadnak nyilvánítani a népet s eltörölni örök időkre azon szolgai állapotot, melybe a mult századok előítéletei és hübérei rendszere ejtették volt, hanem, hogy magokat a felszabadult néphez idomsák, kiváltságaikról is lemondottak, s helyükbe az egyenlőséget nemzet- és valláskülönbség nélkül állították meg? Nem! azt sehoggy sem hihetnem, hogy a nép józan felfogásánál fogva át ne lássa és ne értesse, hogy jogosultsága csak ott kezdődött, hol jogosulatlansága megszüntetett; erre nézt nem szükséges ezen kezdő pontot távol időben felkeresni, ezt csakis 1848-ban találjuk fel, mert tény, hogy mióta Erdély a felségesen uralkodó ausztriai háznak uralkodása alá jutott, a szabadság és jogegyenlőség csakis 48-ban mondott ki törvényes uton. Ezen rövidbe foglalt elveknél fogva az 1848-beli alkotmány mellett nyilatkozom — és most át megyek azon tárgy discussiójára, melyet ő felsége gróf Rechberg és korlatnoksági elnök, báró Kemény Ferencz ő excejához intézett legmagasabb kéziratával fogva ezen conferentiára utasítani méltóztatott; ez az országgyűlés szervezetét érdekli, azon egyedül tért, hol az alkotmányos nép alkotmányos jogait gyakorolhatja. Ezen tárgyat illetőleg két nézet nyilvánult és egy harmadik is keletkezett, mely azonban elvileg véve a másodikkal ugyanaz; — az első vélemény Erdélyi püspök Haynald Lajos ő excejához által indítványoztatott; ő excejához az alkotmányelvekhez ragaszkod-

dott, és az 1848-ban országgyűlésileg hozott és a király ő felsége által megerősített választási törvény mellett nyilatkozott, és ezen indítványát annyi törvényismerettel s szakavatottsággal támogatta, hogy az ellen szólani annyit tenne nézetem szerint, mint a folyam ellenében uszni akarni, vagy azt binni, mikép mellette beszélve valaki azon hiedelemben volna, mintha képes lenne egy kalán vízzel a tengert lát-szólag növelni. — Második vélemény érsek és k. fejezárvári metropolita Sterka Sulutz Sándor ő excejának nézete; ez tökéletesen eltér az elsőől, mert szerinte az 1848-ki választási törvény rögtönzött, nemcsak, de nem is felel meg a román nemzetiségi fogalomnak, s ennek folytán felségnek királyunk fenntisztelt kegyelmes oklevelére s kegyelmes kéziratára támaszkodva, egy tervet véleményezett és egy modust jelölt ki, mely szerint lehetségesé tétessék, hogy a közelebbi országgyűlés akkép szerveztessék, mikép a jogosulva nem volt román nemzet a jogegyenlőség és nemzetiség elvei szerint ezen országgyűlésen képviselve legyen; — ezen vélemény, mondám ellentétben áll az első véleménynyel, de csekély nézetem szerint nem ellenkezik ezen conferentia szellemével: ugyanis ő felsége báró Kemény Ferencz ő excellenciájához mult év december 21-én bocsátott kéziratában kegyeskedett ő excellenciájának megparancsolni, ezen értekezletet egybehívni, a nélkül, hogy ezen conferentián fölmerült vélemények az ország vagy a felségre nézt kötelező erővel bírhatnának; s így ezek csak egyéni nézeteknek maradván, ő excellenciájának az elnöknek jutott azon terhes feladat, a véleményeket egyeztetve oly javaslatot terjeszteni ő felsége elébe, mely a közös hon és a felség trón érdekének inkább megfelel; ő excellenciájának jeles multja és kitünő hazaszeretete s királyi iránti határtalan hűsége kezdekedik a föl, mikép feladatát a haza és trón javára fogja megoldani; — ilyképen pártolva érsek és metropolita Sterka Sulutz ő excellenciája véleményét, alázatos tisztelettel kérem elnök báró exceját, méltóztasson ezen véleményt is magas figyelmére méltatni. Egyébiránt bátor vagyok megemlíteni, miszerint az országgyűlésnek mielőbbi összehívása átalános óhajátssá vált, hogy törvényes alkalmunk legyen kölcsönös viszonyainkat az állam érdekeivel összhangzásba hozni, egy a nemzetnek kívánalmát ezen egyedül törvényes helyen, egymást értő és a félteértéseket eltávolító kölcsönös bizodalommal elrendezni; ez pedig csak úgy remélhető, ha minden ok, minden ürügy gondosan mellőztetik, mi félreértésekre, bizalmatlanságra vezethetne. Így boldog lesz a hon, és boldog honnak a király nagy.

Dobolyi Sándor, érzéletes szónoklattal kéri fel a két román püspök ő exceját, hogy lépjenek vissza a nézetüktől, s midőn már a nagy többséget látják, idézzék elő azon szép jelenetet, miszerint ezen értekezlet, mint egy férfi egyesülten emelkedjek fel a törvény mellett. Egyszersmind hivatkozik arra, hogy az 1848-ki törvények nem csak országgyűlésen, hol b. Puchner mint királyi személynök ezen szavakkal zárta be az országgyűlést: „nekem jutott a szerencse Erdélynek utolsó orsz. gyűlését bíznom” — de ki hirdették azok a népek, s e tekintetben felhívja értekezleti tag Ládai Agoston, mint ki Küküllőmegye egyik kerületében éppen maga magyarázta meg a népek a törvény tartalmát — mire Ládai ur felemelkedve üléséből, tünepélyesen nyilvánítja, hogy igaz. Szólok, kéri a felszólított főpásztorokat, hogy mint a népek apostolai oktassák a népet, mert tőlük függ a nép iránya, reájok tekint, utánok halad a nép.

Érsek Sulutz: ő mindenkor teljesítette kötelességét a népoktatást illetőleg s felel arról, hogy a román nemzet semmi nemű reactiohoz, bárhonnan jöjjön is az, nem csatlakozik.

B. Saguna: Nem fogadja el Dobolyi intését, egyszerű, mert meggyalázná magát, ha méltó volna ily feddésre; másodsor, mert ő nem remélte, hogy ezen értekezletre jöjjön valaha, midőn 1848-diki okt. 18-án mint foglyot akarták Szebenből Fejérvárra hozni éppen azért, mert felvilágosítani igyekezett a népet.

Thalman: Már csak abból is, hogy vita támadott felette, látszik, miként az 1848-ki törvények nem bírhatnak a törvényesség minden kellékeivel. Ragaszkodik Schmidt, Schreiber és Trausch véleményéhez.

Lőw pártolja Schmidtet.

Kovács, Vánca és Biedersfeld csatlakozik Haynaldhoz. Püspök Haynald Lajos. Bevégezettvén az ezen értekezlet kitűzött tárgya fölötti tanácskozás, nagyméltósága elnök ur, szót kérek még, hogy egy ide ugyan tulajdonképen nem tartozó, de mintán felemeltetett, tölem hallgatással nem mellőzhető tárgy iránti nézetemet röviden megemlítem, úgy teendő azt, hogy püspöki tisztem parancsoltá felszólalásom által discussiót elő ne idézzek. Nagyméltósága alba-juliai érsek Sterka Sulutz ur, tegnapi nyilatkozatában, a mennyire részint én magam megértettem azt, részint a román nyelvnek nagyobb ismeretével bírók közléséből bővebben meg tudtam s különösen az imént szóló tisztelt reformatus atyánkfia Dobolyi ur nemeslelkű felszólalásából is meggyőződtem, vádat emelt kath. anyaszentegyházam szentséges főnökei, a római pápák ellen, mint kiknek része volt volna a román nemzet siralmas sorsának előidézésében. Velem együtt igen megilletődtek e fölött értekezletünk kath. tagjai. Mennyire alapos ezen megilletődésünk, akkor inkább ki fog tűnni, mikor ő excejá, ígérete szerint az értekezleti protocollum számára átadandó nyilatkozatának szövegét. Minthogy azonban az értekezlet már végét érte, nehogy megilletődésünk nyom nélkül maradjon, tiszteletteljes alázattal kérem az értekezleti protocollumba beiktatni: 1) Feltétlen sajnálatomát a fölött, hogy az erdélyi országgyűlési követválasztás iránti törvény megvitásával alkalmat vett érsek ő excellenciája, nem kedvező nyilatkozatot tenni anyaszentegyházunk szentséges fejeiről. 2) Föltételtetés óvasomat a protocollumba felveendő érseki nyilatkozat miremtűségéhez képest.

Ezzel a tanácskozmány bevégezettvén s elnök ő nagyméltósága a három véleményt, — melyek közül Haynald ő excellenciája véleményéhez úgy, a mint az gr. Teleki Domokos által formulázottat, csatlakoztak 25-ön és így az eredeti indítványozókkal ezen véleményt magokévá tették

17-en; a Sulucz érsek véleményét 6-on és a Schmidt Konrád teljesen 3-an a választási törvény projectumát, de egy magyarországi országgyűlésre, ketten — reasumálván, megköszöni az értekezlet tagjának azon méltóságos türelemmel teljes magatartást, mely véleményeiket kísérte, s azonnal az értekezletet bevégeztetnek nyilvánítván, lelkes éljenczések között eltávozt a tereméből.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Mi általában egyesek nyilatkozását valamely hatóság közvéleményére nézve illetékesnek nem tartjuk, azonban Udvarhelyszékről már három nyilatkozat jöven be hozzánk az ottani főtiszt és követek ügyében kérdés felől, azokat felemlíteni szükségesnek véljük. Rendes levelezőnk írta volt, hogy Udvarhelyszék hét országra szóló ünnepélylyel igyekszik fogadni leendő főkirálybíróját; akkor Horvát János volt hírszerint annak kinézve. A napokban hosszas hányódás után más levél jött hozzánk Sz. Keresztúrról, a melybe ez van írva: „Most szükségesebb mint valaha, hogy egységünket, erőnket meg ne osszuk; s azokat, kik ily formán vélekedünk azon körülmény nyugtatott meg, hogy Horvát Jánost hittük főtiszt jelöltnek, kiről talán nem hibázunk ha azt véljük, hogy kineveztetése egyszersmind az általános közvélemény kisugárzása is lesz vala, mint a ki kormánybiztosi minőségben jelesen pártokon felül emelkedése által nyeré meg székünk közvéleményét.“ — Tavábbá ugyanezen levél mint ezel egy szerre Henter János által írott nyilatkozat, kiket azon követi combinatio ellen melyet ottani levelezőnk tett. Általában kimondják, hogy követeket csakis Buda-Pestre küldik, de hogy kit küldjenek, arról egyetértve s a többség fogi határozni. Mindkét levél egyszersmind az oláhfalvi követi combinatio ellenében is fenntartja az annak idejében nyilatkozandó választók közvéleménye jogát. Mi még nem óhajtjuk tudni, hogyan fognak elbánni a választás alá tartozó székely főkirálybírói állások betöltésével; azonban, hogy az ideiglenesség a rendkívüli körülmények közt is elcsuszszon, nagyon szükséges az illető szék közvéleményét komoly figyelembe venni, mert igaz van a kereszturi levél írójának, hogy az egyetértés soha de soha sem volt oly szükséges közöttünk mint mostan.

— Krasznamegyében a románok egyházán is ki volt tűzve a magyar nemzeti lobogó a főispán elfogadásának napjaiban.

— A debreczeni honvédség-egylet gr. Haller Sándor biharmegyei főispán tiszteletbeli és Pataky István rendes elnöke alatt megalakult, s mindjárt az alakító közgyűlésen 1400 ft-ra gyarapodott a tőke. („S.“)

— A baranyamegyei „honvédség-egylet“, a melynek székhelye Pécs, gondoskodván a szükségét szenvedő bajtársak sorsáról, egyszersmind elhatározta az elhunyt bajtársakért a vallás és kegyelet adóját leróni, s e célból folyó évi márczius 15-dikén reggeli 9 órakor a pécsi városi ügy-ápostai egyházakban gyászszertartást rendezni, melyre a meghívás hírlapilag fog történni.

— Benedek fősznag, mint az „Ö. Z.“ értesít, főszállásmestere és táborok főnöki rangjáról lekötözött.

— Az ostromállapotban selyő Piumeiak egy febr. 22-ről kelt s a „P. L.“-hoz intézett szép levelükben köszöneteket fejezik ki Pest város loyális képviselőiségének, a főmégi ostromállapot megszüntetése végett ő. es. k. felségéhez nyújtott kérelmezésért, s többek közt tartózkodás nélkül mondják ki óhaját és igényét a szt. István koronájához visszacsatolásra iránt.

— Doulop urat, az angol követség Pesten időző titkárá, az angol nemzet iránti rokonszenve jeléül, a pesti nemzeti kör tiszteletbeli tagjává választotta. — Doulop ur meghazudtolja a „Presse“ azon híré, mintba az ő magas kalapját Pesten beverték volna, ellenkezőleg a nemesség magyar nép a legmélyebb tiszteletet taposította irányában.

— Huszon az ottani ev. ref. szentegyház számára a kath. ó-hítű és izraelita vallású lakosok orgonát készítették.

— Vas Gerebentől f. év május végéig „Az 1848 és 1849-diki krónika töredékeiből“ című két kötetes munka fog megjelenni. — Mint értesülünk Köváry László, jeles történész hazánkfa szintén sajtó alá szándékozik becsatolni ily tárgyu, de nem csak töredékes, hanem tüzetes és okadatolt munkáját, a melynek címe: „A forradalom története Erdélyben.“

— A török pénzügyről írják nekünk Konstantinápolyból febr. 31-ről: Az itteni pénzügyi viszony naponta bonyolultabb, az általános pénzügyi képzeltetlenség káros befolyással van minden vállalatra. Az európai crisis legjobban kereskedőházaikat semmivé tette, s ezeknek bukása maga után vont a kisebbeket, úgy, hogy most naponta jelentékenyebb fallit-ök jönnek napfényre, s piacunk e miatt úgy meg van zavarva, hogy már még Baltasinak sincs hitelle, s minden külföldi fizetésünket effectív kell a chaviar jehanból ellátnunk, mi a valuták értékét természetesen a tulságos felhágatta. Mindezek, s különösen a török rossz pénzügy a nép nyakára zuhantak, s annyira jutánk, hogy már minden pénzforgás és kereset megszűnt, s ha még soká így marad, egész piacunk tönkre megy. A kormány ugyan egy új kölcsönnel segíthetne a bajon, amde itt a kölcsön rovására már előre készítik a terveket, hogyan lehetne a kölcsönzött összeget amugy szultán módjára a szerialba keríteni s kény és kedv szerint tul adni mielőbb rajta.

— A közlebbi számunkban említett, s Benő urhoz átadott színházi előadási jövedelemhez odaszámítandó még egy arany, a melyet szintén akkor adományozott egy lelkes hazafi. Megemléke s ajtóhibából maradt el.

Nyitvelé. Lelkészt. t. Benedek Áron urnak N. Boronyóra. A lapok jelen cím alatt a sepsi-szentgyörgyi postára mint megrendelt lapok, folytonosan megküldettek

POLITIKAI HIREK.

— Rómában rendkívüli hatása volt a Lagueroniére röpiratának, különösen nagy benyomást tett a pá-

pára és Antonellire. Turinban az „Opinione“ tagadása dacára még mindig hiszik, hogy az alkudozás folyamban van. — Gaetából egy szállítvány foglyot vittek Genuába, kik a várakban fognak őriztetni, míg a capitulatio pontjai teljesíve lesznek. — A Garibaldi-hadsereg tisztjei s altisztjeik mind Észak-Olaszországban vannak, de még semmi se történt a legénység kiegészítésére. Garibaldi csendesesen viseli magát s nem oly könnyen fog támadni, mint némely lap véli, de nem is fogja elhanyagolni az alkalmat, ha mutatkoznia fog. Ha az ausztriai kormány a magyarokat a végletekig fogja kényszeríteni, Garibaldi nem fog sorakból hiányzni, ezt tartózkodás nélkül elmondja az olasz tábornok, de hozzá teszi, hogy ő nem fog ingerelni, hanem magát ingereltetni sem fogja engedni.

— Messinából semmi közelebbi hírek nem érkeztek; hogy három ezredes, egy őrnagy és két kapitány a várból kiszöktek, már jelentve volt; e körülmény nem igen bizonyítja a várparancsnok békés szándokait. Egy francia lapokban érkezett messinai sürgöny jelenti, hogy a szárd hajóhad első osztálya a vár elé érkezett, és minden előkészületet megtett, hogy a vár elleni működést megkezdhesse.

— Milano, febr. 24. A mai „Perseveranza“-nak írják Messinából: Az erőd őrsége annyira meghoszorított Chiabrera tábornok vár feladasi felszólításán, hogy tüntetésből a kanócokat meggyújták, s az ágyukat kiszégezték.

— Aa olasz parlament megnyitása nagyszerűen ünnepélyes volt; nem a külsőségeket, hanem az emelkedett hangulatot illetőleg. A király beszéde világos, szabatos, férfias volt. Különösen kiemelte a politikai egység szükségét. Rómáról egy szót sem szólt. Franciaország iránti hálanyilatkozatait zajosan megtapsolták, de még sokkal zajosabban a Poroszországhoz és annak királyához intézett rokonszenves nyilatkozatát. A trónbeszédben roppant tapsviharral fogadtattott azon pont, mely Garibaldira és önkénytesekre vonatkozik. E pont így hangzik: „A vitéz fiatalág egy oly hadvezér vezénylete alatt, kinek neve a legtávolabb országokig elhangzott, bebizonyította, hogy sem szolgaság, sem hosszú évek nyomora nem volt képes az olasz népet elpuhítani.“ A trónbeszédben az „olasz királyság“ név is előfordul.

— A bourbon helyőrséggel megszállott várak parancsnokai éppen nem hajlandók a gaetai capitulatio ama cikkének érvényesítésére, melyben Ferencz király magát kötelezte, e várak kiürítését eszközölni. Cialdini e részben Ferencz király ígéretében oly kevés bizalmat helyezett, miszerint a capitulatio 8. és 9. pontjában világosan kikötötte, hogy a gaetai várőrség a messinai és civitella del trontoi erődök átadásáig hadifogságban maradand. Állítják egyébiránt, hogy Ferencz király jollehet szavát adta, azonban nem volt rávehető, hogy az illető parancsnokoknak az átadási rendeletet sajátkezűleg írja meg. Mint mondják — mert semmi bizonyost nem mondhatni — a bourbon parancsnokok e hadi csel megé bujnak, midőn azt nyilvánítják, hogy csak sajátkezűleg irt királyi parancsra fognak kivonulni.

— Biztos hallomás után Grammont herceg Rómát szabadsággal elhagyandja s később Delacour nyerküldetés a római fővárosba, de minden hivatalos cím nélkül. Ilykép kívánnak Párisban válaszolni a pápai nuntius még mindig tartó távollétére. — Azt is rebesgetik Párisban, hogy a francia főparancsnok viszonyai Rómában napról napra feszültebbekké válnak. Ily körülmények közt a teljes szakadás legközelebb várható.

— Legújabb hírek szerint Bourbon Ferencz családjával febr. 25. vagy 28-kán együtt végkép odahagyja Olaszországot, Bajorországba menendő. Hír szerint lemondott a Spanyolországba utazásról, vagy legalább azt elhalasztotta. — A nápolyi volt király magánvagyonát, melyet részint elvitt magával, részint jó eleve biztosságra helyezett, 300 millió ducatra, azaz körülbelül 315 milliótallérra teszük.

— Mint Párisból írják, Oroszország igen fenyegetőleg kezd fellépni Stambulban. Mondják, hogy a nagyvezér Párisba és Londonba menend, igénybe venni Franciaország és Anglia közbenjárását. Az Anglia által a Közeptengerre küldött erősítések és Franciaország hadkészületei összefüggésben állnának ezen fenyegető eshetőségekkel. A francia hajóhad kész minden perczen elindulni.

— Grammont herceg II. Ferencznek Napoleon nevében felajánlotta lakul a pau-i kastélyt. A király ezt felelő a hercegnek: „Nem fogadom el e szíves ajánlatot, mert Napoleon császár nekem természetes ellenségem. Azt azonban kijelentem, hogy ő volt egyedül az európai uralkodók közt, ki szerencsétlenségemben nem hagyott el.“

— Az alsóház febr. 30-ki ülésében Howard lord kérdést tön, vajjon John Russel lord tett-e előterjesz-

tést a Dél-Olaszországban elkövetett szárd kegyetlenségek ellen. Russel lord válaszóla, miszerint hiányzik az ürügy, a piemontiak szeliden bántak, kivéve a rablóbandákat, melyek a legitimisták által felzúgattak.

— Klapka tüköt, mint a „Engl. Correspond.“ írja, jövő héten Turinból Londonba várják, Mazzini néhány hét óta Londonban van. Kossuth családjával a continensre, hihetőleg Svájcba vagy Olaszországba készül.

— A M. Herald bécsi levelezői, kik eddig folytást nagy biztossan beszélték a békés kiegyenlítésről Magyarországgal, az utóbbi időben sokat vesztek ebbeli reményökből. Egy e hó 16-dikán kelt bécsi levél azt mondja, hogy a magyar mozgalom vezetői csak időt akarnak nyerni, míg Velence meg lesz támadva, s ekkor egyetemes fölkelést rendelnek Magyarországon. Azt hiszik, hogy Ausztria nem fog ellenállhatni a kettős rohamnak. Addig is a szenvedőleges ellenszegülést szervezik a kormányi hatóságok ellenében s előkészítik a meggyekben a nyílt harcra eszközöket. A Türr eszközése folytán öt piemonti hajón szállított ágyukat és fegyvereket a török kormány lefoglalta ugyan, de Szerbián s Dunafejedelemségeken keresztül mégis csempészték be Magyarországra fegyvert és lőszert. Más raktárakat, úgy hallani, közvetlenül a határszéleken állítottak föl, s többet közülök le is foglaltak. — A mi Magyarország ostromállapotba helyezését illeti, folytatja a levelező, erről Benedek tüköt, mint hallani, egyelőre lebeszélte a császárt, leginkább azért, mivel a kormányban jelenleg elég katonasága van Magyarországon minden netaláni fölkelés leverésére.

Újabbak. — Nápolyból ezt írják a „Pop. del Italia“-nak: bizonyosan tudjuk, hogy Garibaldi senkit sem hatalmazott fel toborzani az ő nevében, és mégis a nápolyi királyság minden városában léteznek toborzóirodák, hogy minő célra? az titok. Csak annyi van tudva, hogy az önkénytesek csapata „Adriai legio“ nevet fog kapni és hogy néhány francia kezeiben tartja ezen titokteljes történet szárait.

— Kallimaki hg. bécsi török követ igen nyugtalanító közléseket tett volna Rechberg grófnak az orosz-francia tervekről, melyek Ausztriát is főleg a dalmát partokra vonatkozólag igen érdeklik. A syriai értekezlet (25-én) tartotta volna második ülését; a francia megszállás ideje hat hónappal hosszabbítottatott volna meg.

— Egy milanoi febr. 26-án kelt sürgönye a „Wanderer“-nek jelenti, hogy a senatus központja elhatározá, mikép az olasz király első szülött fia ezután „piemonti herceg“ címet viselje, emlékül azon tartományra, mely Olaszország függetlenségét kivívta. Mint az „Opinion nat.“ írja, Bourbon Ferencz e hó végén elindul Civitavecchiából, Triesten át Bécsbe megy, s onnan rövid ottmaratása után a bajor király várába, Bamsba megy.

— Berlin, febr. 27. Jól értesült körökben beszélnek, hogy tegnap a grocsavi ütközet évünapra alkalmaival Varsóban nyugtalanságok történtek, melyek a katonaság föllepését tették szükségessé.

— Bécs, febr. 24. A „Br. Ztg.“-nak írják: Kormánykörökben úgy látszik meglehetősen komolyan veszik a délszláv-olasz-magyar összeesküvésről szóló híreket, melynek fészke Montenegró volna s nevezetesen nem tartják lehetetlenségnek, hogy a garibaldisták megkísérendik kiszállani Dalmatia legélibb partjain. Annyi bizonyos, hogy küldtek oda erősítések, s a „Donau“ és „Dandolo“ hadifregattok is parancsot kaptak Budua és Antivári magaslatán cizrkálni. Dalmatia csakugyan olyan pont, mely a legkisebb komoly veszélyben nagyon fenyegetve van, s hatalmas hajóhad nélkül nehéz dolog lenne ezen területrezt megartathatni.

— A leghatározottabb hangon a felől értesítettnek, hogy a „véres munka bizonyosan megkezdődik husvétig a Délen.“ A Svájc keleti részén tartózkodó olaszok, kik bármintem katonai rangban vannak Garibaldinál, rendeletet kaptak: hogy tüstént Genuába menjenek, el is mentek. A st. galleni pályaudvarban egyre raknak fel puskákkal terhelt ládákat, melyeket olasz ügynökök Svájcban és Németországban vásároltak össze Olaszország részére és Churba szállítatnak. A legutóbbi időben Lombárdiából érkezett kereskedelmi utazók erősítik, hogy ott fölkelés készül; hanem az ezuttal az egyházi államot és Rómát illetné, a hol a nép készen várja ezen csapást; azt is erősítik ezen utazók, hogy Magyarországon helyezett nagy bizalommal remélnek Velence ellen is indulhatni. Svájcban nem volt sikere az olasz mozgalom részére való toborzásnak; Türr tük. Genfben mulatása alatt néhány ott lakó német katonai egyéniséget törekedett az „ügynek“ megnyerni, de sikeretlenül. A németeket sokkal nagyobbban érdeklik a Németországban készülő dolgok, hogysem az olasz nemzeti mozgalomhoz csatlakoznának. A svájciaknak sincs kedvük olyan nemzetért harcolni, mely oly különösen viselte magát a szövetség irányában.

— Zágráb, febr. 25. A zágrábmegyei zárülésben elhatározottat: Kéressék meg Ő Felsége, hogy a horvát országgyűlést személyesen megnyitni, magát Zágrábban, Horvát-, Dalmát- és Szlavonorságok királyává koronázni, és ezen királyságok koronázási oklevelét is kiadni méltóztatásuk. Nyitramegye átiratának folytán elhatározottat, a magyar municipiumok irányában azon reményt fejezni ki, hogy ezentul, Magyarországnak szláv ajku megyéitől szláv nyelven szerkesztett átiratok érkezendnek.

— Most árból távirják február 25-dikén, hogy ott a J e n i B a z a r kerületbeni felkelők 5,000 montenegrói segélyével Bihar várost megrohanták s több mint ötven bennszülött muzulmant legyilkoltak, s közöttük több nőt miután előre meggyaláztak.

És nem barbár korszakot élünk-e?

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

Gabonaár Kolozsvártt, február 28-án, 1861.
Bécsi mérője: Tisztabuza 4 frt 50 kr. Elegybúza 3 frt 13 kr. Rozs 2 frt 70 kr. Árpa — frt Zab 1 frt. 20 kr. Törökbuza 2 frt 20 kr. Pityóka 1 frt 80 kr. — Marhabús fontja 17 kr. o. é.

BÉCSI BÖRZE február 26-kán.

	pénzben	áruban		pénzben	áruban
Állam-adósság.					
5%-os nemzeti kölcsön . . .	100 frt.	77.30	77.50	Ausztr. államvaspálya . . .	288.— 289.—
5%-os metalliques . . .	100 frt.	65.75	66.—	Nyugati vasut . . .	186.50 187.50
Földtehermentesítések.				Pardubitz vasut . . .	105.50 106.50
5%-os magyarországi . . .	100 frt.	67.25	67.75	Tiszai vasut . . .	147.— 147.—
5%-os bánási, horvát és szláv . . .	100 frt.	64.50	65.—	Déli vaspálya 60% (ex div.) . . .	189.— 190.—
5%-os erdélyi . . .	100 frt.	62.50	63.—	Károly Lajos vaspálya (ex div.) . . .	168.50 169.—
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi . . .	109.— 111.—
Trieszti db. . .	100 ft pp.	123.—	125.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás . . .	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja . . .	100 ft pp.	99.50	100.50	N.-Szombati 2-ik kibocsátás . . .	60.— 64.—
Budai városközség db . . .	40 ft a. é.	37.75	38.25	Váltók (devisek)	
Eszterházy . . .	40 ft pp.	91.—	92.—	Három hónapra . . .	
Salm . . .	40 ft pp.	36.25	36.75	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a. 6.) 3% ₀	123.75 124.—
Pálffy . . .	40 ft pp.	38.25	38.75	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2 ₀	124.— 124.25
Clary . . .	40 ft pp.	35.—	35.50	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4 ₀	— —
St. Genois . . .	40 ft pp.	36.—	36.50	M. Frankfurt 100 d. nem. ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 ₀	124.25 124.50
Windischgrätz . . .	20 ft pp.	21.—	21.50	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2 ₀	109.75 110.—
Waldstein . . .	20 ft pp.	24.50	25.—	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2 ₀	145.75 146.—
Keglevich . . .	10 ft pp.	15.75	16.—	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2 ₀	57.50 57.70
Részvények.				Pénznek.	
Nemzeti bank ex div.) . . .	736.—	738.—	738.—	Korona . . .	20.— —
Hitelintézet 200 frt . . .	169.20	169.80	169.80	Császári arany . . .	6.89 —
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt . . .	564.—	567.—	567.—	Reczés arany . . .	6.88 —
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp. . .	380.—	382.—	382.—	Napoleonsd'or . . .	11.65 —
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp. . .	180.—	190.—	190.—	Orosz imperiale . . .	11.95 —
Budapesti lánchíd 500 ft pp. . .	393.—	398.—	398.—	Ezüst . . .	45.— —
Éjszaki vasut . . .	1908.30	1908.80	1908.80	A nemzeti kölcsön papir szelvényei . . .	40.— —

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(66)
Sz. 892 1861.

Hirdetmény.

Kolozsvár sz. k. r. város ugynevezett kis tarcsei praesidiuma, a hozzá tartozó két réttel együtt a f. évi április 1-ső napjától kezdve az 1863 ik év marcius utolsó napjáig terjedő időre, két évre a város házánál f. évi mártius 11. napján reggeli 9 órakor tartandó köz árverés útján a többet ígérőnek haszonbérbe fog adni.

Felkiáltási ár, évenkénti 1700 o. é. forint, melynek 10 százdtólja bérleti vágyóktól az árverés előtt kész pénzben állam- vagy város nevére kelt kötelezvényekben bántatpénzüli leteendő.

A többi föltételek a város házánál város gazdasági hivatalban megláthatók.

A kolozsvári tanácsból február 27 én 1861.

(67)

Árverezési hirdetmény.

A helybeli cs. k. megyei törvényszéknek f. évi február 16-án 1413 szám alatt kiadott engedélye nyomán a néhai Ferenczi Károly százados hagyatékához tartozó szőlő Szentgyörgy hegyén, mely becsültetett 550 ujftra, és ugyanott egy szántóföld becsülve 350 ujftra, f. évi mártius 9-én délelőtti 9 órakor az alíllt közjegyző írodájában belsőszénutca 132 ház szám alatt köz-árverés útján fog eladni.

Az árverezési föltételek a szokott hivatalos órákban írodámban meglekinthetők.

Kolozsvártt, februárius 28-án 1861.

Pagácsnik Miksa, közjegyző.

NEM HIVATALOS.

(69) (1—3)
Eladó jóféle széna és lóher.

Kolozsvár mellett P.-Szent-Miklóson b. Kemény Ferencz ur ő excellenciája udvarában van 40 szekér jóféle széna, 25 szekér sarju, 15 szekér lóher eladó; értekezhetni ott helyben.

(63)

(3—3)

Eladó fa-butorok.

u. m. ruhatartók, mosdó- és más asztalok stb. találtatnak belső farkasutczában 54-dik szám alatt az emeleten.

(44)

(2—2)

Alíllt tisztelettel jelenti, hogy kinek kertje van s kertész nem tart, mégis kertjét rendezni s gyümölcsfáit jókarban kívánja tartani, parancsoljon alíllrtal, ki is mindennemű kertész munkát s fa-beoltást elvállal. A gyümölcsfakkal való működését február végén és március elején kezdi meg, mint az idő fogja engedni.

Lakása: kul-tordautca 20. sz. a temető a Dán László kertész.

(65)

(2—8)

ELADÓ

igen jó fővő

borsó és paszuly

találtatik

az óvárban 244 szám alatt,

köböl és véka számra nagy mennyiségben.

(56) (3—3)
Haszonbérbe adandó birtok.

A dézsi beszercei útvonalon az elsőől két, az utóbbitól egy posta állomásnyira a Sajó terén Somkerék helységében egy 300 cat. holdból álló tagosított—térhelyen levő—birtok, kényelmes lak és gazdasági épületekkel a helységben egy jól ellátott vendégfogadóval, s ital árulhatási, limitatio szerént 24-ik majustól 25 ik septemberig, egész éven át pedig ő bor árulhatási joggal a Sajó vízén egy 4 kövű malommal akár öszvesen akár külön külön hat vagy több egymásután következő évre a közelebbi Szt György naptól kezdve haszonbérbe kiadó. Értekezhetni helyt személyesen vagy bérmentes levelekben a somkeréki posta-hivatalnál.

(64) (2—3)
Haszonbérbe adandó legelő.

Méltóságos Horváth Gábor ur ő nagyságának Nemes-zsúki határon K e s e j nevű pusztája legelőnek több évekre haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet mélt. Horváth Gábor urral Kolozsvártt, vagy a felső-zsúki udvarban.

(62) (2—3)
Eladó jószág kerestetik.

Kerestetik egy Kolozsvártól legfeljebb egy vagy fél napi járásra fekvő, 300—500 holdnyi kiterjedésű, becsületes uri lakkal és elégséges gazdasági épületekkel ellátott eladó falusi birtok. Az eladni szándékozó akár személyesen, akár levél által jelentse szándékát Kolozsvártt, belső farkasutczában az ev. ref. főtanodával szemben az 54-dik számú házánál az emeleten, jelentéséhez csatolván az eladó jószág rövid leírását vagy birtokkivét, és az eladási föltételeket is.

STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvártt kapható:

A MAGYAR KÖZJOG ALAPVONALAI.

Gr. Cziráky nyomán írta Hegedüs Lajos. Ára 2 forint.

Dr. SUHAJDA

Magyarország közjoga.

tekintettel annak történeti kifejlődésére és az 1848-diki törvényekre. Ára 1 frt 50 kr.

A MAGYAR NEMZET SZEBB JÖVŐJE.

E nevezetes és legkorszerűbb mű minden alkotmányos érzelmű igaz magyarnak különös figyelmébe ajánlatik és szívére költetik.

Fordítá és kiadja Kozma Imre. Ára 50 ujkr.

A magyarországi szerb telepek jogviszonya az államhoz.

Írta SZALAY LÁSZLÓ. Ára 1 ujforint.

Törvénytudományi műszótár.

közrebozsátja a magyar tudós társaság; második bővített kiadás, 2 frt o. é.

PABST

KALAUZ

A szarvas marha tenyésztésre.

A német eredetű fordította Császár Ferencz, jegyzetekkel ellátva. Kiadja Galgóczy Károly. 10 könyvműtű színezett ábrával; ára 5 ft.

Mit tegyen az erdélyi gazda, hogy jól élje jusszon? Az erdélyi gazdasági egyesület által kitüntetett pályamű. Írta Berde Áron. Ára 35 kr.

Rövid utasítás egy husz hold területű váltógazdaság rendezésére, kis birtokosok számára. Az erdélyi gazdasági egyesület kívánságára írta b. Bánfy János, kiadta az erd. gazd. egyeslet. Második kiadás. Ára 35 kr.

Szülő mívelés (az ugaros) minden eddigi szülő-mívelés módjához alkalmazva, összejegyeztette 15 évi tapasztalás attal egy atya fia számára. Ára 70 kr.

A bornemesítés és kezelés módja, a legújabb tudomány és tapasztalás nyomán elméletileg és gyakorlatilag előadva Perlaky Mihály szépművészeti és bölcsészeti tudor által Zürichben.

Ára 1 frt 30 kr.

Mocsáry Lajos Programma nemzetiség, és a nemzetiségek tárgyában, 1 ft.

Pabódy József Munkács multja és Jelenje Magyarország történetében 11 kö metzettel, ára 3 ft.

Tacitus C. Corn. historiájának öt könyvei, foroitotta Cserei Miklós. Ára 1 frt.

Rózsáagi A. Mintegy tíz évvel ezelőtt, regény a legközelebb lefolyt tíz évből, 3 kötet, ára 3 frt.

Szász Károly, Trencsényi Csák, történeti költői beszély, tíz énekben, ára fűzve 2 frt., kötve 3 frt.

Kazinczi Ferencz levelezése Berzsényi Dániellel. 1808—1831. Ára 2 frt 50 ujkr.

Kakas Márton Tolltaraja. Kiadja Jókai Mór, 2 kötet ára 2 ft.

Józsika Miklós, A magyarok és történelme. 3 kötet ára 6 ujfrt.

Magyar hőlgyek életrajza, írta Kulini Nagy Benő és Sárvári Elek, ára 3 frt.

Szabó Károly, Rogerius mester, Váradi kanonok siralmas éneke, Magyarország IV. Béla király idejében a tatárok által történt romlásáról, ára 1 ft